04/02/2025

Παρουσίαση του βιβλίου «Φωνή λαού ευτζή Θεού. Οι Φωνές της Κυπριακής Μουσικής Παράδοσης»

/ Παιδεία και Πολιτισμός

Το βιβλίο του μελετητή και ερευνητή της κυπριακής μουσικής παράδοσης και της λαϊκής ποίησης Μιχάλη Χατζημιχαήλ με θέμα “Φωνή λαού ευτζιή Θεού. Οι Φωνές της Κυπριακής Μουσικής Παράδοσης”, παρουσιάστηκε στις 22 Ιανουαρίου, στην αίθουσα εκδηλώσεων του Δημαρχείου Παραλιμνίου - Δερύνειας.

Συνδιοργανωτές της εκδήλωσης ήταν το Κέντρο Μελετών της Ιεράς Μονής

Κύκκου, που ήταν και ο εκδότης του βιβλίου, και ο Δήμος Παραλιμνίου – Δερύνειας. Τον όλο συντονισμό και την παρουσίαση έκανε η γνωστή συνεργάτιδα του συγγραφέα Άντρη Καραντώνη, με ιδιαίτερη επιτυχία.

Χαιρετισμό απηύθυνε ο **Δήμαρχος Παραλιμνίου – Δερύνειας κ. Γεώργιος Νικολέττος,** ο οποίος εξήρε την προσφορά του συγγραφέα Μιχάλη Χατζημιχαήλ στην κυπριακή μουσική παράδοση και μνημονεύοντας, ότι κατάγεται από τα Κοκκινοχώρια, και μάλιστα το Φρέναρος, τόνισε, ότι θεωρεί τιμή της περιοχής, που ανέδειξε έναν διακεκριμένο μελετητή της κυπριακής μουσικής, ο οποίος, μαζί με τη μακαριστή Κυριακού Πελαγία, κάτοικο Παραλιμνίου, πρόβαλαν την κυπριακή παράδοση, όχι μόνο στην Κύπρο, αλλά και διεθνώς, αφού επί δέκα έτη προβαλλόταν η παραδοσιακή βραδιά από το Ραδιοφωνικό Ίδρυμα Κύπρου (ΡΙΚ).

Ακολούθησε η βιογραφική παρουσίαση και προσφορά του συγγραφέα Μιχάλη Χατζημιχαήλ στο κυπριακό τραγούδι από τον κ. Γιώργο Χαλκίδη, ανώτατο αξιωματικό εν αποστρατεία, ο οποίος αναφέρθηκε στην καταγωγή του συγγραφέα από το Φρέναρος και τόνισε, πως, ενώ ήταν πτυχιούχος της Ανωτάτης Σχολής Οικονομικών και Εμπορικών Επιστημών της Αθήνας, κατέληξε μελετητής και ερευνητής της κυπριακής μουσικής παράδοσης και της λαϊκής ποίησης. Στησυνέχεια ο ομιλητής ανέφερε πως ο τιμώμενος βραβεύτηκε από την Ένωση Ελλήνων Λογοτεχνών, σε διαγωνισμό της κυπριακής ποίησης και σύνθεσης κυπριακού τραγουδιού της Αθήνας και της Επιτροπής Άυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς του Υπουργείου Παιδείας της Κύπρου.

Παίρνοντας τον λόγο ο γνωστός διεθνώς στρατηγικός σύμβουλος κ. Νίκος

Λυγερός, ο οποίος ήρθε στο Παραλίμνι από τη Γαλλία, για την παρουσίαση του βιβλίου του φίλου του Μιχάλη Χατζημιχαήλ, αναφέρθηκε στη στρατηγική ανάλυση της συμβολής της μουσικολογίας και της φιλολογίας στην παράδοση και τη λαϊκή ποίηση. Εύστοχα, τόνισε, ότιτο ενδέκατο βιβλίο του Μιχάλη Χατζημιχαήλ, που κρίνεται στη συγκεκριμένη σύναξη, δεν πρέπει να αποτελεί το τελευταίο έργο του συγγραφέα, αλλά την αρχή, για να ενθαρρυνθεί και να συνεχίσει να παράγει έργο, χωρίς τέλος, και αυτή θα είναι τελικά η συμβολή του συγγραφέα, αφού πληροί όλες τις προϋποθέσεις να υπηρετήσει την κυπριακή παράδοση και την κυπριακή ποίηση με το ταλέντο, που διαθέτει. Αναφέρθηκε, επίσης, στην προσφορά του συγγραφέα από τα τηλεοπτικά κανάλια της Κύπρου και υπογράμμισε τη μεγάλη ευχέρεια, που έχει ο Μιχάλης Χατζημιχαήλ στην κυπριακή ποίηση και ιδιαίτερα στα κυπριακά τσιατίσματα, που ως μουσικός, ο όποιος παίζει άριστα λαούτο, διευκολύνεται στην εκτέλεση της δημοτικής μουσικής παραγωγής της Κύπρου.

Το βιβλίο παρουσίασε ο κ. Μίμης Σοφοκλέους, Διευθυντής του Παττίχειου Δημοτικού Μουσείου Ιστορικού Αρχείου, ο οποίος αναφέρθηκε στον τίτλο, το περιεχόμενο, τη γλώσσα και την ανάλυση του εντύπου τούτου, το οποίο έχει μία συνθετική μέθοδο και καλύπτει όλη τη βιβλιογραφία, η οποία αναφέρεται στη συγκεκριμένη κατηγορία των φωνών της κυπριακής παράδοσης. Ακολούθως αναφέρθηκε και στην έννοια του τίτλου “Φωνή λαού ευτζιή Θεού” και τόνισε, ότι η τοπική αναφορά της κυπριακής παράδοσης δεν είναι περιοριστική σε ένα τοπικό πλαίσιο, αλλά εκκινώντας από τη βάση της τοπικής πραγματικότητας, οδηγείται σε παγκόσμιες, πανανθρώπινες και οικουμενικές εκφράσεις. Κάθε πρόβλημα, θέμα και ανάγκη, που παρουσιάζεται σε ένα συγκεκριμένο μέρος, αυτό αποδίδει τις οικουμενικές ανάγκες των ανθρώπων όλου του κόσμου. Για αυτό η χαρά, ο πόνος, η λύπη, η ειρήνη, η πείνα, η δίψα, η αγάπη, ο έρωτας κ.λ.π. είναι παγκόσμιες και πανανθρώπινες εκφάνσεις με οικουμενική έκφραση.

Με τον τρόπο αυτό ο μελετητής και ερευνητής της κυπριακής μουσικής παράδοσης και ποίησης γίνεται ένας οικουμενικός άνθρωπος, διαμέσου του οποίου εκφράζονται τα αισθήματα και ο πόθος του κάθε λαού για αγάπη, ειρηνική συμβίωση και έρωτα ως υπαρξιακή ανάγκη του κάθε ανθρώπου, ανεξαρτήτως φύλου, φυλής και πολιτισμού.

Ο συγγραφέας Μιχάλης Χατζημιχαήλ βαθύτατα συγκινημένος, ευχαρίστησε όλους τους ομιλητές και ιδιαίτερα τον Δήμαρχο Παραλιμνίου – Δερύνειας κ. Γιώργο Νικολέττου, ως διοργανωτή.

Τέλος, ο προλογήσας το παρουσιαζόμενο βιβλίο, Καθηγητής Χρήστος Κ. Οικονόμου, Πρόεδρος του Τμήματος Θεολογίας του Πανεπιστημίου Λευκωσίας και τέως Πρόεδρος και Κοσμήτορας της Θεολογικής Σχολής του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, αναφέρθηκε στην προσωπικότητα του συγγραφέα και στο περιεχόμενο του συγκεκριμένου βιβλίου, αναφέροντας, τα εξής:

Με ιδιαίτερη χαρά και συγκίνηση, προλόγισα το καινούργιο βιβλίο του φίλτατού μου, μουσικοσυνθέτη, λαϊκού – παραδοσιακού ποιητή και οργανοπαίχτη, Μιχάλη Χατζημιχαήλ, με τίτλο: «Φωνή λαού ευτζή Θεού», και υπότιτλο: «Οι Φωνές της Κυπριακής Μουσικής Παράδοσης». Σήμερα χαιρετίζω την παρούσα εκδήλωση, η οποία είναι αφιερωμένη στην παρουσίαση του βιβλίου και του ψηφιακού δίσκου του κ. Μιχάλη Χατζημιχαήλ. Με τον Μιχάλη μας συνδέει μακρά φιλία, αλλά και το κοινό όργανο, το λαούτο, το οποίο παίζει με ιδιαίτερη μαεστρία και ακρίβεια, και εγώ ερασιτεχνικά, μαθητεύσας παρά τους πόδας του αειμνήστου πατέρα μου Κυριάκου Οικονόμου, ψάλτη και λαουτάρη, εξ Αγίου Επικτήτου Κυρηνείας. Συνεπώς τον δρόμο της Κυπριακής Παράδοσης, περπάτησα από την παιδική μου ηλικία. Γι’ αυτό από τον χώρο αυτό, της Βυζαντινής και Κυπριακής μουσικής παράδοσης, επέλεξα και έκανα σπουδές στη Θεολογία και ακολούθησα πανεπιστημιακή σταδιοδρομία.

Ο Μιχάλης Χατζημιχαήλ από το Φρέναρος είναι πτυχιούχος της Ανωτάτης Σχολής Οικονομικών και Εμπορικών Επιστημών της Αθήνας. Όμως κατέληξε μελετητής – ερευνητής της Κυπριακής μουσικής παράδοσης και της λαϊκής ποίησης. Πήρε πρώτα βραβεία σε πανελλήνιο διαγωνισμό ποίησης της Ένωσης Ελλήνων Λογοτεχνών, σε διαγωνισμό κυπριακής ποίησης και σε διαγωνισμό σύνθεσης κυπριακού τραγουδιού του ΡΙΚ. Είναι μέλος της Ένωσης Ελλήνων Λογοτεχνών της Αθήνας και της Επιτροπής για την Άϋλη Πολιτιστική Κληρονομιά του Υπουργείου Παιδείας της Κύπρου.

Ο Μιχάλης Χατζημιχαήλ από το 1975 καταγράφει, συλλέγει, ερευνά και μελετά το κυπριακό παραδοσιακό τραγούδι και τη λαϊκή ποίηση. Καρπός αυτού του ερευνητικού του έργου είναι έντεκα (11) βιβλία, με δισκογραφική παραγωγή. Συνεργάστηκε με την γνωστή και μεγάλη ερμηνεύτρια κυπριακών τραγουδιών Κυριακού Πελαγία, αλλά και με κορυφαίους μουσικοσυνθέτες και τραγουδιστές, όπως τον Γιώργο Νταλάρα, τον Μιχάλη Βιολάρη, την Άννα Βίσση, τον Μιχάλη Χατζηγιάννη και πολλούς άλλους. Έχει την μουσική επιμέλεια στην τηλεοπτική εκπομπή «Παραδοσιακή Βραδιά», από το 2015-2024 στο ΡΙΚ με μεγάλη ακροαματικότητα τόσο στην Κύπρο όσο και διεθνώς αι από το 2024 μεταφέρθηκε στον ΑΛΦΑ Κύπρου.

Ο Μιχάλης Χατζημιχαήλ είναι μια πολυτάλαντη ποιητική και μουσική προσωπικότητα, που παράγει στην Κύπρο και την Ελλάδα έργο πολιτισμού. Διακρίνεται για την εργατικότητά του, το μεγάλο ταλέντο του, δωρεά των χαρισμάτων του Θεού, στον οποίο ομολογεί την πίστη του. Με ζωντάνια και παραστατικότητα παρουσιάζει το πρόγραμμα της «Παραδοσιακής Βραδιάς», επιλέγοντας άριστους συνεργάτες, μουσικούς, τραγουδιστές και παρουσιαστές του προγράμματος. Πρόκειται για ένα σεμνό, αλλά πολυτάλαντο πρόσωπο, με σεβασμό και ήθος, ένα οργανωτικό μυαλό, βαφτισμένο στην Ορθόδοξη πίστη και στην κυπριακή παράδοση.

Το νέο έργο του Μιχάλη Χατζημιχαήλ έχει ιδιαίτερο ενδιαφέρον με τον ευρηματικό τίτλο: «Φωνή λαού ευτζή Θεού». Δεν θέλησε να βάλει, τον γνωστό τίτλο, «Φωνή λαού οργή Θεού», διότι ήθελε να δείξει την αρμονία που πρέπει να έχει ο λαός του Θεού, με την ευλογία του Τριαδικού Θεού, ο οποίος μόνο ευχές και αγάπη γνωρίζει να δίνει στους ανθρώπους ως δημιουργήματά του. Και αυτό δίνεται προς όλους τους ανθρώπους, άνδρες και γυναίκες, γιατί ο Θεός, κατά την Παλαιά Διαθήκη, δημιούργησε, «άρσεν και θήλυ» (Γεν. 2,8) και ο πρώτος ερωτικός ύμνος του άνδρα προς τη γυναίκα, ήταν η ομολογία του, όταν την αντίκρυσε, «… και είπεν Αδάμ·τούτο νυν οστούν εκ των οστέων μου και σάρξ εκ της σαρκός μου» (Γεν. 2,23), αυτή η γυναίκα είναι σάρκα από την σάρκα μου, και οστό από τα οστά μου.

Μια μοναδική έκφραση ετερόφυλου έρωτα, ως φυσιολογική κατάσταση, σε πείσμα της παραφύση εξέλιξης των ημερών μας και της διαστροφής της Ευρωπαϊκής Κουλτούρας (πρβλ. Ματθ. 17,17, Φιλ. 2,15). Αυτόν τον ύμνο του άνδρα προς την γυναίκα συνεχίζει η παράδοση του λαού, με την πλούσια ευχή για την συζυγία από τον ίδιο τον Δημιουργό Θεό και την ευλογημένη τεκνοποιία, με το «αυξάνεσθε και πληθύνεσθε και πληρώσατε την γην και κυριεύσατε αυτής» (Γεν. 1,28).

Ο υπότιτλος του βιβλίου: «Οι Φωνές της Κυπριακής Μουσικής Παράδοσης», είναι μια επιστημονική έρευνα του Μιχάλη Χατζημιχαήλ και αφορά στις Φωνές από συγκεκριμένες μελωδίες, πάνω στις οποίες οι λαϊκοί ποιητές ταιριάζουν τους στίχους τους, κυρίως ερωτικούς, και τους τραγουδούν. Ο στίχος υποτάσσεται στην υπάρχουσα μελωδία, ενώ παράλληλα η μελωδία, κατά τον Χατζημιχαήλ, καθοδηγεί και εμπνέει τους πνευματικούς δημιουργούς, αυτούς τους επιδέξιους εργάτες της ρίμας και του στίχου. Στη μεγάλη τους πλειονοψηφία, κατά τον συγγραφέα, οι Φωνές έχουν Ιαμβικό δεκαπεντασύλλαβο στίχο, που θεωρείται και ο εθνικός μας στίχος, τόσο στην Κύπρο όσο και στην Ελλάδα. Μεγάλο πρόβλημα, κατά τον Χατζημιχαήλ, είναι από πού παίρνει το όνομά της μια Φωνή, και καταλήγει στο συμπέρασμα ότι υπάρχουν εφτά (7) λόγοι από τους οποίους μια Φωνή είναι δυνατό να πάρει το όνομά της και τους παραθέτει.

Στη συνέχεια η έρευνα του Χατζημιχαήλ εστιάζεται στα ονόματα των Φωνών, τα οποία συνδυάζει με μουσικά ποιητικά παραδείγματα το καθένα. Ιδιαίτερο ενδιαφέρον έχει το γεγονός ότι ο συγγραφέας υποστηρίζει ότι οι μελωδίες των Φωνών κινούνται πάνω στους ήχους της Βυζαντινής μουσικής. Και ασφαλώς, όσοι γνωρίζουμε τη Βυζαντινή Μουσική, καταλήγουμε αβίαστα από την εκτέλεσή τους ότι το συμπέρασμα του συγγραφέα είναι απόλυτα σωστό.

Ο ερευνητής των Φωνών γνωρίζει πολύ καλά όλη τη βιβλιογραφική έρευνα που προηγήθηκε του δικού του έργου και κάνει αναλυτική αναφορά στους συγγραφείς και τα έργα τους. Όλα αυτά τα έργα με τους συγγραφείς τους, σύμφωνα με την επιστημονική μεθοδολογία, καταλήγουν στη Βιβλιογραφία και, λόγω της Κυπριακής ντοπιολαλιάς, το έργο περιλαμβάνει και το απαραίτητο γλωσσάρι, όπου επεξηγούνται οι λέξεις της Κυπριακής διαλέκτου.

Με όσα ανέφερα παραπάνω για τον συγγραφέα, το έργο και την γενικότερη συμβολή του Μιχάλη Χατζημιχαήλ, καθίσταται σταθμός στην πορεία της Κυπριακής Παράδοσης, συμπληρώνεται ένας μεγάλος κατάλογος έντεκα (11) έργων, που συμβάλλουν καθοριστικά και με ιδιαίτερη επιστημονική επιμέλεια στον εμπλουτισμό της έρευνας για την κυπριακή μας παράδοση. Στον τομέα αυτό η συμβολή του Μιχάλη Χατζημιχαήλ είναι τεράστια και γι’ αυτό έχει τη στήριξη του ρέκτη Ιεράρχη της λαϊκής μας παραδόσεως, του Μητροπολίτη Κύκκου και Τηλλυρίας κ. Νικηφόρου, ο οποίος ανέλαβε και την έκδοση της παρούσας μελέτης, με την εποπτεία του άριστου και ακαταπόνητου ερευνητή, υπευθύνου του Κέντρου Επιστημονικών Μελετών της Ιεράς Μονής Κύκκου του Κωστή Κοκκινόφτα.

Εύχομαι, καλοτάξιδο το βιβλίο και καλοφώτιστος ο συγγραφέας για τέτοιες παραγωγές.

Πηγή: pemptousia.gr